

IN DEZE NIEUWSBRIEF

EUROPEES VAKBONDSNIEUWS

Eerlijke en duurzame handel

1

NIEUWS UIT EUROPA

Portugees voorzitterschap richt zich op sociaal gezicht Europese Unie

2

Kabinetsappreciatie werkprogramma Europese Commissie

2

Internationale mensenrechten dag 2020

3

Akkoord over RRF en EU meerjarenbegroting

3

LEESTIP

4

VERDIEPING

Digital Services Act (DSA) en Digital Markets Act (DMA)

4

MEDEDELING

4

EUROPEES VAKBONDSNIEUWS

Eerlijke en duurzame handel.

Daarvoor pleit de coalitie **Handel Anders!**, waarvan wij als FNV deel uitmaken. Eerlijkheid gaat bij handel veel verder dan het verkopen van fair trade producten en het hanteren van een aantal keurmerken en duurzaamheid van handel is veel meer dan het gebruik van dit woord of een schap met duurzame producten in de supermarkt. Dat blijkt ook uit de nieuwe publicatie van de coalitie, die onlangs in Nieuwspoort is gepresenteerd in aanwezigheid van onze kandidaat-voorzitter Tuur Elzinga en oud-minister Jan Pronk. De publicatie "*Handel Anders! Pleidooi voor eerlijke en duurzame handel*" geeft aan de hand van een viertal principes en een aantal concrete doelstellingen aan op welke manier de internationale handel anders georganiseerd kan worden alsmede een aantal concrete maatregelen voor nieuw handelsbeleid. Een beleid, waarvan niet alleen wij – als het "rijke" deel van de wereld – beter worden, maar ook de landen in het Mondiale Zuiden. De vier principes (democratie en transparantie, universele mensenrechten, toekomstbestendigheid en samenhang tussen beleidsterreinen) lijken voor ons vanzelfsprekend. Als je ze wat beter bekijkt, valt er zelfs in Nederland met deze principes nog heel wat te winnen. Om maar niet te spreken over landen waar democratie en mensenrechten volledig genegeerd worden. Bij de doelstellingen gaat het er vooral om dat handel in dienst komt van mens en milieu in plaats van alleen maar steeds grotere winsten te genereren voor multinationals. Daarvoor zijn nieuwe basisregels voor de wereldhandel nodig met aandacht voor milieu, klimaat en een duurzaam gebruik van grondstoffen, voor een rechtvaardige landbouw en voedselvoorziening, voor een getemde financiële sector en voor bescherming van publieke diensten.

De publicatie van de coalitie is te downloaden van de website: <https://handelanders.nl>. Daar vind je ook heel veel andere belangrijke informatie over internationale handel. Dus de hele website van Handel Anders! bevelen wij graag ter lezing aan.

Vanuit de FNV houden we ons ook zelf met een aantal aspecten van internationale handel bezig, zowel vanuit de werkorganisatie als vanuit de Werkgroep Handels- en Investeringsverdragen. Die werkgroep is een aantal jaren geleden ontstaan in de tijd toen de onderhandelingen over TTIP actueel waren en is tot op de dag van vandaag een zeer actieve werkgroep. Op onze onlangs geheel vernieuwde [FNV-webpagina over internationale handelsverdragen](#) kun je meer lezen over deze FNV-activiteiten en hoe daarbij in de loop van de afgelopen jaren de accenten verlegd zijn. Ook deze webpagina bevelen wij daarom graag ter lezing aan.

Tijdens [de \(digitale\) Internationale Solidariteits\(mid\)dag 2020](#), die de FNV op zaterdag **19 december 2020** organiseert, verzorgt onze werkgroep, in samenwerking met Handel Anders! een workshop over de publicatie van Handel Anders! met als thema *Internationale Handelsverdragen zijn een gevaar voor Vakbondsrechten Wereldwijd. Wij hebben een alternatief!*

Ernst Kuntz, FNV-kaderlid/coördinator EOR Netwerk - (Namens de Werkgroep Handels- en Investeringsverdragen)

NIEUWS UIT EUROPA

Portugees voorzitterschap richt zich op sociaal gezicht Europese Unie

Volgend jaar zal Portugal, Duitsland opvolgen in het voorzitterschap van de Raad van Ministers van de Europese Unie. Volgens een officieel document dat ingezien is door [Euractiv](#), een nieuwssite met Europees nieuws, wil het voorzitterschap zich richten op het sociale gezicht van de Europese Unie. Er is in ieder geval al op 7-8 mei een Sociale Top in Porto aangekondigd.

De prioriteiten van het voorzitterschap zullen zijn: een veerkrachtig Europa, een sociaal Europa, een groen Europa, een digitaal Europa en een mondiaal Europa. De sociale agenda zal een topprioriteit worden als de belangrijkste pilaar van het Europese antwoord op de Covid-19 pandemie.

Er staan prachtige zinnen in het document:

“The presidency will aim at strengthening Europe’s resilience and people’s confidence in the European social model by promoting a Union based on the common values of solidarity, convergence and cohesion. We must place the European social model at the heart of the EU’s agenda, its importance having been further underscored by the pandemic and its dire consequences to people’s livelihoods”.

Portugal wil werk maken van een aantal door de Commissie aangekondigde initiatieven zoals gender gelijkheid, anti-discriminatie, armoede en sociale exclusie. Uiteindelijk zijn het niet mooie woorden maar daden die het sociaal Europa tot een realiteit maken. Europarlementariër Agnes Jongerius (PvdA) heeft alvast een website gelanceerd www.sociaaleuropa.com waarop voorstellen en ideeën voor een sociaal Europa staan. Zij heeft samen met Dennis Radtke in het Europees Parlement een rapport geschreven voor concrete sociale Europese doelstellingen.

Kabinetsappreciatie werkprogramma Europese Commissie

De Europese Commissie heeft op 19 oktober haar werkprogramma voor 2021 getiteld ‘Een Unie van vitaliteit in een kwetsbare wereld’ gepresenteerd. Het [werkprogramma](#) maakt duidelijk welke nieuwe voorstellen de Europese Commissie wil lanceren, welke bestaande voorstellen ingetrokken worden en welke Europese regels worden herzien. Het Kabinet heeft nu [een appreciatie](#) van dit werkprogramma gemaakt, ook de Eerste en Tweede Kamer zullen hun prioriteiten bepalen.

Het werkprogramma van de Europese Commissie richt zich op zes prioriteiten: de Green Deal, de digitale agenda, versterking van de economie, betere controle aan de Europese buitengrenzen, bescherming van de rechtsstaat en het versterken van partnerschappen met andere landen. Uiteraard zal ook in 2021 de Commissie grotendeels nog bezig zijn met het beheersen van de COVID-19 pandemie. Het inzetten van een vaccin en het Next Generation EU herstellepakket zullen daarbij een grote rol spelen. Ook streeft de Commissie naar een betere samenwerking tussen de lidstaten op gezondheidsterrein. Het Kabinet is voorstander van coördinatie op grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen als het meerwaarde biedt voor de gezondheid van burgers.

De regering kan zich in grote lijnen vinden in de plannen van de Europese Commissie, maar is wel kritisch over o.a. de lasten die voort kunnen komen uit de klimaatmaatregelen. Ook ziet de overheid een digitale heffing (digitaks) op Europees niveau niet zitten, dit zou op internationaal niveau in OESO-verband geregeld moeten worden.

Bij de Commissie prioriteit ‘een economie die werkt voor mensen’ benadrukt het Kabinet dat de Europese Commissie de bestaande bevoegdheidsverdeling moet blijven respecteren.

Dit betekent dat de lead op sociaal beleid in eerste instantie bij de lidstaten zou moeten liggen, Nederland ziet niet direct voordeel van wet- en regelgeving op Europees terrein (bijvoorbeeld om een bodem of werknemersbescherming te regelen). Het actieplan voor de implementatie van de Europese pijler van Sociale rechten zal worden beoordeeld volgens de uitgangspunten in de brief van 24 mei 2019 over de toekomst van de sociale dimensie.¹ Het Kabinet staat positief voor de aangekondigde aanbeveling voor een Europese kindergarantie om armoede en ongelijkheid onder kinderen terug te dringen. Ook steunt het Kabinet een nieuw kader inzake veiligheid en gezondheid op het werk, wel wijst ze op het moderniseren en updaten van bestaande regelgeving. Het Kabinet geeft aan waarde te hechten aan het zogenoemde Rijnlandse model, waarin ook de belangen van betrokken stakeholders bij de onderneming worden meegewogen. Dit is van belang bij het aangekondigde voorstel voor wetgeving over duurzaam ondernemingsbestuur.

In het kader van de Europese onderwijsruimte en de bijgewerkte vaardighedenagenda, is het Kabinet net als de Europese Commissie, van mening dat een (publiek) individueel leer- en ontwikkelbudget kan bijdragen aan de eigen regie van mensen om zich tijdens hun loopbaan te blijven ontwikkelen. Voor de FNV blijft het belangrijk te benadrukken dat de verantwoordelijkheid niet alleen bij de werkende kan liggen. Tot slot geeft de Commissie aan zich in te zetten voor de toetreding van de EU tot de Istanboel Conventie (Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld). Het Kabinet maar ook de FNV steunen deze inzet.

Internationale mensenrechten dag 2020

Op 10 december de dag voor de internationale mensenrechten is het belangrijk te beseffen dat ook vakbondsrechten mensenrechten zijn. Gedurende de COVID-19 crisis constateren diverse vakbonden dat het gebrek aan respect voor een veilige en gezonde werkomgeving het werk van diverse werkenden in vitale sectoren moeilijk maakt. Ook het gebrek aan goede sociale zekerheid zorgt ervoor dat mensen blijven werken ook al ze ziek zijn. De 2020 [ITUC Global Rights Index](#) toont nu al zeven jaar op rij groeiende schendingen van werknemersrechten aan inclusief het recht om je te verenigen en collectief te onderhandelen.

[Sharan Burrow](#), de Algemeen Secretaris van het IVV (Internationaal Verbond van Vakverenigingen) zegt: “The world needs a new social contract, based on a foundation of human rights and rights at work with government support for mandated due diligence to hold corporations to account, some of which have extracted massive pandemic profits since Covid-19 took hold around the world. (...) We are seeing a continued erosion of freedom of association, speech and assembly in countries in every region of the world, and it is no coincidence that autocratic regimes and unscrupulous companies like Amazon target trade union activity. Trade unions are essential not only for justice at work and decent jobs, but also as defenders of the human rights that all people should be able to enjoy without fear. The [Universal Declaration of Human Rights](#) stands as tall today as it did at its inception as the foundation for building a just future. The global trade union movement, standing with our sisters and brothers all over the world, will continue our fight for rights and equality.”

Akkoord over RRF en EU meerjarenbegroting

In de vorige nieuwsbrief berichtten we uitgebreid over de patstelling die ontstaan was over de EU meerjarenbegroting (MFF, of in het Nederlands: MFK) door het dreigende veto van Polen en Hongarije over de opname van de ‘rule of law’ als voorwaarde voor de toegang van lidstaten tot EU fondsen.

Op de Europese Raad van 10 en 11 december zijn de staatshoofden en regeringsleiders erin geslaagd een compromis, voorbereid door het Duits Voorzitterschap van de EU, te sluiten. De Raad heeft namelijk zijn standpunt bepaald over de ontwerpverordening betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting.

Deze concept verordening stelt vast dat er “een duidelijk verband tussen de eerbiediging van de rechtsstaat en een doeltreffende uitvoering van de Uniebegroting overeenkomstig de beginselen van goed financieel beheer”.

De verordening stelt nadrukkelijk vast dat bepaalde elementen kunnen duiden op een schending van de ‘rule of law’ door een lidstaat:

1. Het in gevaar brengen van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
2. Het niet voorkomen, corrigeren of bestraffen van willekeurige of onwettige beslissingen van overheidsinstanties, rechtshandavingsinstanties inbegrepen, het onthouden van financiële en personele middelen waardoor de behoorlijke werking van die instanties wordt aangetast, of het niet voorkomen van belangenconflicten;
3. Het beperken van de beschikbaarheid en effectiviteit van rechtsmiddelen, onder meer door middel van restrictieve procedurele regels, het niet uitvoeren van rechterlijke uitspraken of het beperken van het effectief onderzoeken, vervolgen of bestraffen van rechtsschendingen.

¹ Kamerstukken II 2018/19, 21501 31, nr. 527

Als deze elementen inderdaad spelen, dan kan de Europese Commissie gaan optreden tegen een lidstaat. Op 10 en 11 december hebben de lidstaten hebben in het compromis van de Europese Raad van 10/11 december namelijk bepaald dat: *“Om te waarborgen dat deze beginselen in acht worden genomen, is de Commissie voornemens richtsnoeren te ontwikkelen en aan te nemen over de manier waarop zij de verordening zal toepassen, inclusief een methode voor de uitvoering van de beoordeling ervan. Deze richtsnoeren zullen in nauw overleg met de lidstaten worden ontwikkeld. Mocht een beroep tot nietigverklaring met betrekking tot de verordening worden ingesteld, dan zullen de richtsnoeren worden afgerond nadat het arrest van het Hof van Justitie is gegeven, zodat alle relevante elementen die uit dat arrest voortvloeien, erin kunnen worden meegenomen. De voorzitter van de Commissie zal de Europese Raad volledig informeren. Zolang die richtsnoeren niet gereed zijn, zal de Commissie geen maatregelen uit hoofde van de verordening voorstellen”*.

Kortom:

1. De Europese Commissie moet nu richtsnoeren gaan vaststellen over de toepassing van de verordening...pas als dat is gebeurd...
2. Én de Commissie een uitspraak van de hoogste EU rechter heeft verkregen,
3. Kan de Commissie de procedure starten waardoor een lidstaat geen toegang (meer) krijgt tot (nieuwe) EU subsidies.

Op 16 december keurde het Europees parlement het compromis en de concept-verordening goed. Co-rapporteur Eider Gardiazabal Rubial (S&D, ES) benadrukte: *“De EU is geen a la carte restaurant waar je je rechten kan behouden maar niet je verplichtingen nakomt. Het is een gemeenschap gebaseerd op gedeelde waarden die lidstaten en burgers moeten naleven. Het vandaag goedgekeurde mechanisme dat de EU-begroting koppelt aan respect voor de rechtsstaat, is een groot succes voor het Parlement”*.

Leestip

www.sociaaleuropa.nl een recent gelanceerde website van Europarlementariër Agnes Jongerius (PvdA) waarop concrete verhalen gedeeld kunnen worden om te komen tot een Sociaal Europa.

VERDIEPING

Digital Services Act (DSA) en Digital Markets Act (DMA)

Op 15 december heeft de Europese Commissie 2 wetgevingsinitiatieven gepubliceerd als onderdeel van de Europese digitale strategie ‘Shaping Europe’s Digital Future’;

- de Digital Services Act, en
- de Digital Markets Act.

De Commissie wil met de concept Digital Services Act (DSA) en de concept Digital Markets Act (DMA) inspelen op de digitale ontwikkelingen met specifiek oog voor de belangen van de EU interne markt, gebruikers, consumenten en bedrijven. De DSA en DMA hebben daarom 2 hoofddoelen:

1. Veiligere digitale ruimte waarin de grondrechten van alle gebruikers van digitale diensten worden beschermd;
2. Gelijk speelveld om innovatie, groei en concurrentievermogen te stimuleren, zowel op de Europese interne markt als wereldwijd.

Digitale diensten omvatten een grote categorie onlinediensten, van eenvoudige websites tot internetinfrastructuur en onlineplatforms. De Digital Markets Act bevat dan regels die van toepassing zijn op online gatekeeper-platforms. Gatekeeper-platforms zijn digitale platforms met een systeemrol op de interne markt waardoor zij de trechter zijn tussen bedrijven en consumenten voor belangrijke digitale diensten. Sommige van deze diensten vallen ook onder de Digital Services Act, die aan ander doel heeft. De nieuwe DSA heeft namelijk in de eerste plaats betrekking op online tussenpersonen en platforms. Bijvoorbeeld online marktplaatsen, sociale netwerken, platforms voor het delen van inhoud, app-stores en online reis- en accommodatieplatforms.

In het onderstaande gaan we enkel iets dieper in op de DSA. De DSA gaat gelden voor alle onlinetussenpersonen, met inbegrip van diensten zoals internetproviders, clouddiensten, berichtendiensten, marktplaatsen of sociale netwerken. Die digitale diensten geven inhoud van derden door of slaan deze op. Voorbeelden van onlineplatforms zijn sociale netwerken, platforms voor het delen van inhoud, appstores, onlinemarktplaatsen en onlineplatforms voor reizen en accommodatie.

Tot nu toe vormde de richtlijn inzake elektronische handel uit 2000 het belangrijkste rechtskader voor de levering van digitale diensten in de EU. Maar, zo stelt de Commissie, in twintig jaar tijd is er veel veranderd en daarom moeten de regels worden aangepast.

Aan de ene kant hebben onlineplatforms aanzienlijke voordelen opgeleverd, maar tegelijkertijd worden onlineplatforms misbruikt om illegale inhoud te verspreiden, of om illegale goederen of diensten online te verkopen. Daarom beperkt de DSA zich tot een aantal 'kernplatformdiensten' waarbij de geïdentificeerde problemen het duidelijkst zijn. Deze kernplatformservices omvatten:

1. Online tussenhandelsdiensten (incl. bijvoorbeeld marktplaatsen, app-winkels en online tussenhandelsdiensten in andere sectoren zoals mobiliteit, vervoer of energie);
2. Online zoekmachines;
3. Sociale netwerken;
4. Videoplatformdiensten;
5. Nummeronafhankelijke interpersoonlijke elektronische communicatiediensten;
6. Besturingssystemen;
7. Clouddiensten;
8. Advertentiediensten, inclusief advertentienetwerken, reclame-uitwisselingen en andere bemiddelingsdiensten voor reclame, waar deze advertentiediensten zijn gerelateerd aan een of meer van de andere kernplatformdiensten.

De DSA brengt een onderscheid aan tussen 'gewone' online platforms, 'kernplatformdiensten' en een 'gatekeeper' functie van online platforms. Kernplatformdiensten zijn platformdiensten die door hun schaalgrootte een hele grote marktinflow hebben, met alle gevolgen voor afhankelijkheid van zakelijke gebruikers of eindgebruikers (denk aan lock-in effecten etc). Al deze kenmerken gecombineerd met oneerlijk marktgedrag door aanbieders van deze diensten kunnen tot gevolg hebben dat de keuze voor zakelijke en eindgebruiker te beperkt wordt en dat de 'kernplatforms' "zowat (zijn) uitgegroeid tot openbare ruimten waar informatie wordt uitgewisseld en handel wordt gedreven". Daarom bevat de DSA aparte regelgeving voor dergelijke "gatekeeper" online platforms. Het voorstel definieert 'gatekeeper' online platforms dan als kernplatformaanbieders die:

- (i) Een aanzienlijke impact hebben op de interne markt,
- (ii) De toegang tot zijn een of meer belangrijke toegangspoorten (gatekeeper) tot klanten bedienen en
- (iii) Een diepgewortelde en duurzame positie in hun activiteiten hebben of zullen hebben.

In de afgelopen jaren is er al steeds meer EU regelgeving gekomen voor het reguleren van online platformdiensten. De DSA vult deze bestaande EU wetgeving aan, zoals:

- [Richtlijn inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten in het licht van een veranderende marktsituatie \(AVMSD\)](#),
- [Richtlijn inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt \(aangepaste copyright richtlijn\)](#),
- [Het acquis inzake consumentenbescherming](#),
- [Voorstel verordening ter voorkoming van de verspreiding van terroristische online-inhoud](#).

De nieuwe verplichtingen voor onlineplatforms zijn niet sectorspecifiek en bestrijken een breed terrein, waaronder:

- Maatregelen om illegale online-inhoud tegen te gaan, zoals een mechanisme voor gebruikers om dergelijke inhoud te markeren, en voor platforms om samen te werken met "vertrouwde flaggers";
- Nieuwe regels voor de traceerbaarheid van zakelijke gebruikers op onlinemarktplaatsen om verkopers van illegale goederen te helpen identificeren;
- Waarborgen voor gebruikers, waaronder de mogelijkheid om de beslissingen van platforms voor het modereren van inhoud aan te vechten;
- Transparantiemaatregelen voor onlineplatforms, ook wat betreft de algoritmen die voor aanbevelingen worden gebruikt;
- Verplichtingen voor zeer grote onlineplatforms om misbruik van hun systemen te voorkomen door op risico gebaseerde maatregelen te nemen, waaronder toezicht door middel van onafhankelijke audits van hun risicobeheersmaatregelen;
- Toegang voor onderzoekers tot de gegevens van grote platforms om te onderzoeken hoe platforms werken en hoe onlinerisico's evolueren.

Meer transparantie en openheid lijken sleutelbegrippen voor de nieuwe DSA. Volgens het Duitse [dagblad Stuttgarter Zeitung](#) hebben tot nu toe negen sociale mediaplatforms transparantieverslagen aangeboden: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, Reddit, Tiktok, Soundcloud, Change.org en Google+. In de tweede helft van 2019 meldden 4.274 ontevreden gebruikers zich bij Facebook. Er waren 843.527 klachten op Twitter en 277.478 op YouTube. Facebook voelde zich in bijna een kwart van de gevallen gedwongen actie te ondernemen. 87% van deze berichten werd binnen 24 uur verwijderd, een totaal van 488. Twitter zorgde voor 16 % van de klachten, waarvan 86% binnen een dag uit het netwerk werd verwijderd, aldus de Duitse krant.

Daarnaast zet de Europese Commissie in op beter toezicht en handhaving, door middel van de introductie van een nieuw handhavingmechanisme, dat erop toe moet gaan zien hoe onlineplatforms hun systemen aan de nieuwe vereisten aanpassen. Elke lidstaat moet een coördinator voor digitale diensten aanwijzen. Dat is een onafhankelijke autoriteit die verantwoordelijk wordt voor het toezicht op de tussenpersonen die in de lidstaat zijn gevestigd en/of voor de samenwerking met gespecialiseerde sectorale autoriteiten. Daartoe zal de coördinator voor digitale diensten sancties kunnen opleggen, waaronder geldboetes. Elke lidstaat specificeert duidelijk de sancties in zijn nationale wetgeving, in overeenstemming met de vereisten van de verordening, en zorgt ervoor dat die in verhouding staan tot de aard en de ernst van de inbreuk, maar ook ontradend werken om de naleving van de wetgeving te garanderen.

In het geval van de zeer grote platforms zal de Commissie rechtstreekse toezichthoudende bevoegdheden hebben en kan zij in de ernstigste gevallen geldboetes opleggen tot 6 % van de wereldwijde omzet van een dienstverlener. Maar de coördinator voor digitale diensten en de Europese Commissie zullen eveneens bevoegd zijn om indien nodig onmiddellijke maatregelen te eisen om zeer ernstige schade aan te pakken. Als malafide platforms weigeren te voldoen aan de verplichtingen, zal het als laatste redmiddel mogelijk zijn een rechtbank om een tijdelijke opschorting van hun dienstverlening te vragen.

MEDEDELING

I.v.m. de Kerst-/Nieuwjaarsvakantie verschijnt de eerstvolgende nieuwsbrief wederom op donderdag 14 januari 2021. Team Europa/Internationaal wenst een ieder hele fijne feestdagen toe en alvast de allerbeste wensen voor 2021.

Volg FNV Europa op Twitter:

Volg ons op Twitter @EuropaFnv